

9. Sınıf

YENİ

Türk Dili ve Edebiyatı

KAZANIM

DEĞERLENDİRME

TESTİ

ÇEK KOPAR
24 ADET

✓ Yeni Nesil Sorularla

✓ Konu Kazanım Odaklı

✓ Akıllı Tahta Uyumlu

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

TEST 1

9. SINIF

lar ve Bilim, Metin

3. En eski zamanlardan Rönesans Dönemi'ne kadar Batı edebiyatı, Yunan ve Latin edebiyatlarıyla temsil edilmiştir. Batılı ulusların yazı dilleri ve millî edebiyatları ise aşağı yukarı Rönesans Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. Onun için Batı edebiyatının ilk örnekleri Yunan ve Latin edebî metinleridir.

Bu parçadan hareketle seçeneklerdeki hangisi söylenebilir?

- A) Bir edebiyatın sınıflaması kullanılan alfabe ile yapılır.
B) Bir edebiyat döneminin ya da sınıfının ortaya çıkışı tarihî olaylarla ilintilidir.
C) En eski edebiyat metinleri Rönesans ile oluşturulmuştur.
D) Dünya edebiyatının başlangıcı Yunan edebiyatı ile olmuştur.
E) Edebiyat eserlerinin millî nitelikler taşıyabilmesi yakın yüzyıllarda kabul edilmiştir.

4. Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdad inerek öpse o pak alını değer.
Ne büyüsun ki kanın kurtarıyor Tevhidi...
Bedr'in arslanları ancak bu kadar şanlı idi.

Mehmet Akif Ersoy'a ait bu şiir parçasında "Bedr'in arslanları" ifadesi ile Müslümanların ilk savaşı olan Bedir Savaşı'na gönderme yapılmasından hareketle edebiyat ve edebî metin için seçeneklerde verilenlerden hangisi söylenebilir?

- A) İçinde oluştuğu tarihî dönemi yansıtır.
B) Barışçı bir yaklaşım sergiler.
C) Tarih biliminden tematik olarak yararlanır.
D) Dinî öğeleri hassasiyetle kullanır.
E) Didaktik kaygılarla oluşturulabilir.

5. İnsanda heyecan ve hayranlık uyandıran resim, müzik tiyatro gibi estetik yönü olan etkinliklere güzel sanatlar denir. Güzel sanatları gruplandırmada ölçüt, kullandıkları malzemedir.

Bu parçaya göre seçeneklerdeki güzel sanatlardan hangisi farklı bir grupta yer alır?

- A) Resim B) Mimari C) Hat
D) Edebiyat E) Heykel

Edebiyat, Güzel Sanatlar ve Bilim, Metin

1. Truva Savaşı ve bu savaşta yer alan insanlarla ilgili söylenceleri dile getiren *İlyada Destanı*'nin MÖ 800 ile 600 yılları arasında yazıldığı düşünülmektedir. Günümüze ulaşan en eski yapıt olsa da Homeros'un büyük Truva efsanesinin yalnızca bir bölümünü anlatmış olması ve sonrasını okuyucuların bildiğini varsayması, *İlyada*'nın Yunanca yazılmış ilk edebiyat ürünü olmadığını gösterir. Homeros'un bu destanından yıllar önce, Truva Savaşı'na ilişkin pek çok öykünün anlatıldığı sanılmaktadır. Bu konuyla ilgilenen bazı uzmanlar, *İlyada*'nın yetenekli ve bilinen bir yazarın derlediği balatlar ya da destanlar bütünü olduğunu ileri sürer. Homeros diye birinin hiçbir zaman yaşamadığı, Homeros adının, destanda yer alan balatları söyleyen, adı belli olmayan kişiler için kullanıldığı kanısında olanlar da vardır. Ne var ki yapıtın tamamını okuyanlar, bu eseri yazanın yalnızca bir kişi olabileceğini kavramakta güçlük çekmezler.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan yaşamını derinden etkileyen olaylar edebî eserlere konu olabilir.
B) Edebiyatın temel konusu insan psikolojisi ve onun yaşam karşısında girdiği çelişkili durumlardır.
C) Anonim eserlerde, birçok bilgi çarpıtılarak günümüze ulaştırılmaktadır.
D) Anonim edebî metinlerin zaman içinde ünlü bir yazara mal edildiği görülmektedir.
E) Bir edebî eserin yazarı ile ilgili en net kanıt eserin okunması ile kesinleşecektir.

2. Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdad inerek öpse o pak alını değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhidi...
Bedr'in arslanları ancak bu kadar şanlı idi.

Mehmet Akif Ersoy'a ait bu şiir parçasında "Bedr'in arslanları" ifadesi ile Müslümanların ilk savaşı olan Bedir Savaşı'na gönderme yapmasından hareketle edebiyat ve edebî metin için aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) İçinde bulunduğu tarihî dönemi yansıtır.
B) Barışçı bir yaklaşım sergiler.
C) Tarih biliminden tematik olarak yararlanır.
D) Dinî öğeleri hassasiyetle kullanır.
E) Didaktik kaygılarla oluşturulabilir.

3. En eski zamanlardan Rönesans Dönemi'ne kadar Batı edebiyatı, Yunan ve Latin edebiyatlarıyla temsil edilmiştir. Batılı ulusların yazı dilleri ve millî edebiyatları ise aşağı yukarı Rönesans Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. Onun için Batı edebiyatının ilk örnekleri Yunan ve Latin edebî metinleridir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Bir edebiyatın sınıflaması kullanılan alfabe ile yapılır.
B) Bir edebiyat döneminin ya da sınıfının ortaya çıkışı tarihî olaylarla ilintilidir.
C) En eski edebiyat metinleri Rönesans ile oluşturulmuştur.
D) Dünya edebiyatının başlangıcı Yunan edebiyatı ile olmuştur.
E) Edebiyat eserlerinin millî nitelikler taşıyabilmesi yakın yüzyıllarda kabul edilmiştir.

4. Sen bizim köyleri görmedin ki hiç,
Yolları toz, çamur, evleri kerpiç.
O kirli kabukta, o en temiz iç;
Hele bir yakından bakılsın da gör.

Anlamaz, bilmezsin sen bizim halkı,
Sevgiyi bulasın, yakına gel ki...
Kalıplar gerçeği göstermez belki
Gönül perdeleri sökülsün de gör.

Bu dizeler, edebiyatın aşağıdaki bilim dallarından hangisiyle ilişkisini örnekler?

- A) Coğrafya B) Tarih C) Sosyoloji
D) Siyaset E) Felsefe

5. İnsanda heyecan ve hayranlık uyandıran resim, müzik tiyatro gibi estetik yönü olan etkinliklere güzel sanatlar denir. Güzel sanatları gruplandırmada ölçüt, kullandıkları malzemedir.

Bu parçaya göre aşağıdaki güzel sanatlardan hangisi farklı bir grupta yer alır?

- A) Resim B) Mimari C) Hat
D) Edebiyat E) Heykel

6. "Nahit Sırrı Örik" *Sultan Hamid Düşerken* – (İkinci Meşrutiyet döneminin çalkantılı siyasal yaşamı...)
"Kemal Tahir" *Devlet Ana* – (Osmanlı'nın hangi temeller üzerinde kurulup yükseldiği...)
"Gürsel Korat" *Rüya Körü* – (Doğu Roma İmparatorluğu'nun I. Manuil dönemindeki kanlı iktidar savaşları...)

Yukarıda verilen sanatçı ve eserler aşağıdakilerin hangisine örnektir?

- A) Edebiyat ve tarih ilişkisi
B) Edebiyat ve psikoloji ilişkisi
C) Edebiyat ve din ilişkisi
D) Edebiyat ve antropoloji ilişkisi
E) Edebiyat ve sosyoloji ilişkisi

7. I. Edebiyat; olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilme sanatıdır.
II. Zanaat; bir duygunun, tasarımın, güzelliğin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamıdır.
III. Sanat; insanın maddeye dayanan gereksinimlerini karşılamak için yapılan, deneyim, beceri ve ustalık gerektiren meslektir.
IV. Güzel sanatlar, insanda coşku ve heyecan uyandıran eylemlerdir.

Numaralanmış tanımlamalardan hangilerinin yeri değiştirilirse yanlışlık giderilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Goethe'nin henüz gençlik zamanlarında yazdığı ve ona büyük bir ün kazandıran "Genç Werther'in Acıları" romanı, yazıldığı dönemde büyük bir sükses yaratmıştır. Kitabın ana karakteri olan Werther'in kıyafetleri bile taklit edilmiş, ortalığı mavi ceket ve sarı pantolon giyen gençler sarmıştır. Werther'in imkânsız aşkı gençler için kendilerini içinde buldukları bir hikâye, yaşanmışlık hâlini almıştır. Bu bunalım hâli gittikçe büyümüş ve gençlerin intiharlarına sebebiyet vermiştir.

Bu durum aşağıdakilerin hangisini örnekler?

- A) Tarihin edebiyata katkılarını
B) Felsefe ile edebiyat arasındaki bağı
C) Edebiyatın toplumsal yaşamı etkileme gücünü
D) Edebiyatın düşünce akımları ile ilişkisini
E) Sosyolojinin edebiyat üzerindeki etkisini

9. ---- metinlerde dil öğelerine yan anlam değeri yüklenir, mecazlı ifadeler kullanılır. Böylece anlatıma çağrışım ve duygu değeri kazandırılarak okuyucunun yeni ve farklı anlamlar çıkarabilmesi sağlanır.
---- metinlerde gereksiz söz tekrarları yapılmaz; dil ve ifadelerin gösterişsiz, pürüzsüz olmasına özen gösterilir. Tanımlama, örneklendirme, tanık gösterme, karşılaştırma gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) Felsefi - Öğretici
B) Tarihî - Edebî
C) Öğretici - Tarihî
D) Felsefi - Edebî
E) Edebî - Öğretici

10. I. Peribacaları, volkanik faaliyetler sırasında üst üste biriken, aşınma karşı dirençli bazalt lavlar ile kolay aşınan tüflerin bir arada bulunduğu sahalarda görülür. Kayaçların farklı aşınım özellikleri peribacalarının oluşumunda rol oynar.
II. Descartes, mutlak anlamda kesin olan başlangıç doğrusuna ulaşabilmek için, doğru olduğu açık seçik bir biçimde bilinmeyen hiçbir şeyi doğru kabul etmemek gerektiğini düşünür. Kuşku duymayacağı açık seçik bilgiden hareket etmek ister. Bu nedenle her şeyden kuşku duymaya, yanlış ya da kuşkulu olması muhtemel olduğunu düşündüğü her şeyi reddetmeye karar verir.

Bu parçalarla ilgili,

- I. İki parçanın da yazılış amacı bilgi vermek, açıklama yapmaktır.
II. İlk parçada coğrafya, ikinci parçada felsefe biliminden yararlanılmıştır.
III. İki parçada da okur bir olayın içinde yaşatılmak istenmiştir.
IV. İlk parçada öznel, ikinci parçada nesnel bir tutum sergilenmiştir.
V. İlk parça edebî, ikinci parça öğretici metin örneğidir.

yargılarından hangisi veya hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) III ve IV E) IV ve V

Hikâyenin Özellikleri, Tarihi, Yapısı

1. Yatağında kıvıldamayan Durmuş Ağa, gözlerini basık tavana dikmişti. Sanki iki saattir eski, sararmış hatılları sayıyordu. Yüzü toprak rengindeydi. Kırmızı kaplı yorganın üstüne serili elleri artık bir insan azasına benzemiyordu. O kadar kuru, o kadar zayıf, o kadar cansızdı ki... Ancak duyulan boğuk bir sesle:

—Yahu, ben ölüyon! dedi.

Ocağın başında yusyumru oturan bir ihtiyar kadın doğruldu. Hastaya baktı:

— Hedi sus, hedi sus! Deli gibi söylenme.

— Ben ölüyon diyom, gadın.

Bir hikâyeden alınmış bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
B) Diyalog tekniğinden yararlanılmıştır.
C) Günlük konuşma dili, ağız özellikleri kullanılmıştır.
D) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
E) Zaman, mekân, kişi özellikleri belirgindir.

2. Ben bir acayip oldum. Gözüm kimseyi görmüyor, kimsenin kapımı çalmasını istemiyorum. Dünyanın en sevimli insanları olan posta müvezzilerinin bile... Mahallemden pek memnunum. Yedi senedir çıkmadım oradan desem yeri. Hiçbir dostum da nerede oturduğumu bilmiyor. Mahallem dediğim; şu yedi senedir -üç ayda bir Karaköy'e inip dükkân kirasını almak bir yana- yaşadığım yer, üç dört sokak içindedir. Mahallem birbirine muvazi üç sokakla, bu sokakları diklemesine kesen bir diğer sokak, bir de bunlardan bütün bütüne bağımsız -ama sokak sayılmayacak kadar dar, kısa- benim sokağımdan ibarettir. Ben bu sokaklara, önemliliklerine göre 1, 2, 3, 4 numaralarını taktım.

Sait Faik'in bir hikâyesinden alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olay hikâyesi örneğidir.
B) Yazar aynı zamanda hikâye kahramanıdır.
C) Betimlemeye ağırlık verilmiştir.
D) Mekân bellidir.
E) Kahramanın ruhsal durumuyla ilgili özellikler verilmiştir.

3. I. Çay faslından sonra Kezia dışarı çıkıp kendi evlerine dolandı. Arka basamakları ağır ağır çıkarak kilerden geçip mutfağa girdi.
II. Panjur aşağı çekilmiş ama tam kapatılmamıştı. Salona ince hüzmeler hâlinde parlak güneş ışığı sızıyor, dışarıdaki bir çalının dalgalı gölgeleri de bu altın renkli çizgilerin üstünde oynaşıyordu.
III. Bir de başka bir köşede mavi lekeli, pazen bir bez parçası... Şömine tıka basa süprüntü doluydu. Kezia süprüntüleri karıştırdı ama hizmetçi kıza ait olan, üstü yürek desenli bir saç tokasından başka bir şey bulamadı.
IV. Mutfakta hiçbir şey kalmamıştı, pencere pervazının köşesinde duran kirlili bir topak sarı sabun dışında.
V. Bunu bile olduğu yerde bıraktı, sonra yavaş adımlarla dar koridordan geçerek salona girdi.

Hikâyenin olay akışı dikkate alındığında numaralanmış cümlelerin doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) I - III - II - V - IV B) II - I - IV - V - III
C) I - IV - III - V - II D) III - V - II - IV - I
E) I - V - IV - II - III

4. (I) Hikâye; yaşanmış ya da yaşanması muhtemel durum veya olayları kişi, zaman ve mekâna bağlayarak estetik bir anlayışla ele alan metindir. (II) Hikâyede genellikle birden fazla olay örgüsü vardır ve hikâye, uzun bir zaman diliminde detaylı bir şekilde ele alınır. (III) Türün ilk örneğini Boccaccio, Decameron adlı eseri ile vermiştir. (IV) Batılı anlamda hikâye bizim edebiyatımızda Tanzimat Dönemi'nde görülür. (V) Bu dönemde ilk örneğini Ahmet Mithat Efendi, Letaif-i Rivayat adlı eseriyle vermiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Bir dünya, bu deniz! Durmadan değişiyor, rengi, akıntısı, dalgası, balıkları. Ama bu değişimler için seviyorsunuz denizi. Herhangi bir denizi değil, kendi denizinizi. Hafta sonlarında (benim gibi) pencerenin önünde oturuyorsunuz. Seyrediyorsunuz. Neyi? Denizi. Denizin neyini? Yanıtlamazsınız ki... Belki rengini, belki dalgaları, belki martıları, belki orkozları, belki balıkçıları ya da kıyıya çıkıp oltanızı atıyorsunuz. Ya da gün batımında gelincik sepetlerinizi, elinizde dürbün, gelip geçen gemileri izliyorsunuz. İnsan tükenir, deniz tükenmez.

Bir hikâyeden alınmış bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hikâye kahramanının ruhsal özellikleri verilmiştir.
 B) Hikâye kahramanı kendi sorduğu soruları yine kendisi cevaplamıştır.
 C) Hikâye kahramanının izlenimlerinden, gözlemlerinden söz edilmiştir.
 D) Hikâye kahramanının okuyucuyla sohbet ettiği izlenimi verilmiştir.
 E) Hikâye kahramanının kullandığı dille onun duyguları yansıtılmıştır.

6. Ben Gönen'de doğdum. Yirmi yıldır görmediğim bu kasaba, düşümde artık bir serap gibiydi. Birçok yeri unutulan, eski, uzak bir rüya gibi oldu. O zaman genç bir yüzbaşı olan babamla her zaman önünden geçtiğimiz Çarşı Camisi'ni, karşısındaki küçük, harap şadırvanı, içinde binlerce kereste tomruğu yüzen nehirciği, bazen yıkanmaya gittiğimiz sıcak sulu hamamın derin havuzunu şimdi hatırlamaya çalışıyorum. Ama beyaz bir unuğu dumanı önüme yığılır. Renkleri siler, şekilleri kaybeder... Pek uzun gurbetlerden sonra vatanına dönen bir adam, doğduğu yerin ufkunu koyu bir sis altında bulup da sevdiği şeyleri uzaktan bir an önce göremediği için nasıl hüzünlenirse ben de tıpkı böyle meraka, sabırsızlığa benzer bir acı duyarım. O, her akşam sürülerle mandaların, ineklerin geçtiği tozlu, taşsız yollar, yosunlu, siyah kiremitli çatılar, yıkılacakmış gibi duran büyük duvarlar, küçük, ahşap köprüler, uçsuz bucaksız tarlalar, alçak çitler hep bu duman içinde erir.

Bu parçayla ilgili,

- I. Yer net biçimde belirtilmiştir.
 II. Zaman belli değildir, sezdirilmiştir.
 III. Gözlemci anlatıcı kullanılmıştır.
 IV. Düşüm bölümünden alınmıştır.
 V. Olayların akışı okuyucunun hayal gücüne bırakılmıştır.

yargılarından hangisi söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bir hikâyede mekânın çeşitli işlevleri vardır. Mekân her şeyden önce olayların temel ögesi ve gerçekleştiği yer, kişilerin içinde yaşadıkları, kendi oluşlarını fark ettikleri alandır. Bununla birlikte kişilerin içinde buldukları çevreyi algılayış biçimlerini, ruhsal ekonomik durumlarını, karakterlerini açıklamaya yardım eder. Kişilerin çevresini, algılayış şekillerini, o çevredeki ruh durumunu hatta karakterini etkiler. Olayın bir ögesi olarak aksiyonun oluşmasına veya şekil almasına da etki eder. Kişileri "engelleyen" veya onlara "yardım eden" bir görev üstlenebilir. Mesela bir köprü, kişinin hedef objeye ulaşmasını sağlarken; bir nehir o kişiyi engelleyebilir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi hikâyede mekânın işlevlerinden biri olamaz?

- A) Hikâye kişilerinin psikolojik durumuna etki eder.
 B) Hikâyedeki olayın temel ögesi durumundadır.
 C) Kişilerin daha yakından tanınmasına yardımcı olur.
 D) Hikâye kurgusunda yeni kişilerin olaya girmesine aracı olur.
 E) Olayın oluşumuna ve gelişimine etki eder.

8. İhtiyarın çevresindeki askerler birbirine karıştı. Bir çığlıktır koptu. "Bey'e haber verin!... Bey'e haber verin!" diye bağırsıyorlardı. İhtiyarın kollarına girdiler. Kuş gibi deniz kenarına uçurdular. Bir sandala koydular. Büyük bir kadirgaya çıkardılar. Askerin içinde onun kahramanlık serüvenlerini bilmeyen, ününü duymayan yoktu. Biraz güvertede durdu. Sevinçten şaşırılmış, aptallaşmıştı. Ayağına bir çakşır geçirdiler. Sırtına bir kaftan attılar. Başına bir kavuk koydular.

– Haydi, Bey'in yanına! dediler.

Onu kadirgaya getiren askerlerle birlikte büyük geminin kıçına doğru yürüdü. Kara palabıyıklı, sırmalı giysisinin üzerine demir, çelik zırhlar giymiş iri bir adamın karşısında durdu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Okuru bir olayın içinde yaşatmak amaçlanmıştır.
 B) Mekân deniz kenarı ve denizdeki bir kadirgadır.
 C) Zaman kesin çizgileriyle belirtilmiştir.
 D) Parça, kurmaca bir metinden alınmıştır.
 E) Merak unsuru ön plandadır.

Hikâyede Konu, Çatışma, Tema, Dil, Anlatım, Tür

1. Yüksek bir kayanın tepesinde yumurtlayan bir Miho kanada kalkmıştı. Hacı Süleyman birdenbire çiftesini havaya dikti ve çiftenin iki gözünü birden ateşledi. Miho kanatlarını topladı, avına saldıran bir şahin gibi, aşağıya doğru düştü. Havaya, yolunan bir sürü tüy uçtu. Kuş sendeledi, dengesini buldu ve bir fişek gibi dosdoğru yükseklere fırladı. Ardı sıra bıraktığı tüyler döne döne yere indi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hikâyenin çözüm bölümünden alınmıştır.
B) Gözlemci bakış açısı ile yazılmıştır.
C) Bilinç akışı ve iç monolog yöntemi kullanılmıştır.
D) Olay hikâyesinden alınmıştır.
E) Sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
2. I. Trene binmeden önce garda yemek yiyip biraz kafayı bulan birinci mevki yolcusu vagona kadife divan üzerine uzandı, uyumaya çalıştı. Aradan beş dakika geçti geçmedi, karşısında oturan yolcuya duygulu gözlerle baktı, alaylı alaylı gülümsedi.
- II. Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırstan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım koştum tütüncüye, kalem, kâğıt aldım. Oturdum. Adanın تنها yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalem yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.”
- III. İnleye inleye karyoladan inip bavulunu karıştırdı, ikiye katlanmış mektubunu bulunca cebine yerleştirdi. Sonra iskemlenin kenarına ilişerek komodinin mermerinde parasını hesapladı: Oda kirasını haftadan haftaya ödemiş, perhiz yemekleri pişirttiği şişman hizmetçiye masrafları günün gününe vermişti.

Bu hikâye parçalarından hangileri gözlemci bakış açısı ile yazılmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I - II
D) I - III E) I - II - III

3. I. Petersburg arası uzun yoldur. Canım sıkılmasın diye trende özel kompartıman tuttum, yanıma da doğal olarak benim şarkıcı kızı aldım. Yol boyunca şampanyalar içildi, en güzel yemekler yendi, keyfimize diyecek yok! Sonunda bilim, düşün merkezimize geldik. Tam o gün yarışma süresi doluyordu. Beyfendiciğim, başkente geldiğimiz gün aynı zamanda utkumu kutladığım gün oldu, çünkü projem birincilik kazanmıştı.
- II. Niğde eski nüfus memuru Avni Akbulut, elinde yiyecek sepeti, arkasında hamal, Sirkeci'deki -Güzel Nevşehir- otelinin daracık kapısından girdi. Burayı daha da darlaştırmak ister gibi bir kenara dizilmiş olan mermer masalarda taşra esnafı kılıklı birkaç adam çay içiyorlardı.
- III. — Hişt hişt hişt, dedi. Hani bazı kulağımızın dibinde çok tanıdığımız bir ses isminizi çağırır. Olur değil mi? Pek enderdir. Belki de kendi kafanızın içinden sizin sevdiğiniz, hatırladığınız bir ses, ses olmadan sizi çağırır. Olabilir.

Bu hikâye parçalarından hangileri olay hikâyesine örnek gösterilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I - II
D) I - III E) I - II - III

4. —İyi bir yemekten sonra önemli, şeytanca düşüncelerin beynimi kurcalaması için basit bir neden yeterlidir. Diyelim, biraz önce gar büfesinin önünde iki genç duruyordu; bunlardan biri öbürünü bir başarısından ötürü kutluyor ve diyordu ki: “Kutluyorum sizi, artık tanınmış bir insansınız, bundan böyle ününüz daha da yayılacak.” Kalıbımı basarım, bunlar ya tiyatro oyuncusudur ya da iki gazeteci... Ama asıl konu bu değil. Beni asıl düşündüren, şöhret, ün nasıl bir şeydir, onu tanımlamak. Siz bu konuda ne dersiniz? Puşkin şöhreti, lime lime bir giysi üzerine vurulan gösterişli bir yama olarak adlandırmış; biz de aşağı yukarı aynı anlamda yani öznel, kişiye göre değişen bir kavram olarak algılıyoruz. Bugüne dek bunun açık, mantıklı bir tanımını yapanı görmedim. Böyle bir tanım yapana neler vermezdim!
- Peki ama şöhretin tanımı ne işinize yarayacak?

Bir hikâyeden alınan bu parçanın konusu aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Ün kavramı B) Puşkin'in şöhreti
C) Tren yolculuğu D) Şeytanca düşünceler
E) Tiyatro oyuncuları

5. Bir ekim akşamıydı. Havada erken gelecek bir kış alameti vardı, ince, pis bir yağmur yağıyor; yaşamaktan bezmiş bu şehri, daha beter sıkıntıya boğuyordu. Semiramis, yine o berbat turnelerden birine gitmişti. Sokaklarda dolaşip bu talihsiz şehrin ölümünü seyrettim. Üstüne ağıt gibi çöken bulutlara baktım. Yüksek tepelere çıktım, belki hâlâ içinde temiz kanın aktığı bir damar görürüm, heyecanlanırım ve yeni bir yere gidebilirim diye. Hiçbir şey bana heyecan vermedi. Yüzümü, saçlarımı ıslatan; beni üşüten yağmur bile. Yeni bir başlangıç için gitmek fikri bana zor hatta imkânsız göründü. Semiramis'in içinde hızla yaşlandığım evine döndüm.

Bu hikâyedeki çatışma aşağıdakilerin hangisi ile ilgilidir?

- A) Kahramanın yaşadığı çevreye yabancılaşması
- B) Kahramanın gitme isteği ve kalma zorunluluğu arasındaki ikilem içinde olması
- C) Kahramanın yaşama tutunma isteğine karşılık yoksulluk içine düşmesi
- D) Farklı kültürel çevrelere ait iki insanın aynı evi paylaşması
- E) Şehre yerleşme arzusu ve şehir hayatına uyum sağlayamaması

6. Tutsak olalı kırk yılı geçmişti. Otuz yaşında, dinç, levent, güçlü bir kahramanken Malta korsanlarının eline düşmüştü. Yirmi yıl onların kadırgalarında kürek çekti. Yirmi yıl iki zincirle iki ayağından rutubetli bir geminin dibine bağlanmış yaşadı. Yirmi yılın yazları, kışları, rüzgârları, fırtınaları, güneşleri onun granit vücudunu eritemedi. Zincirleri küflendi, çürüdü, kırıldı. Yirmi yıl içinde birkaç kez halkalarını, çivilerini değiştirdiler. Ama onun çelikten daha sert kaslı bacaklarına bir şey olmadı. Elli yaşına gelince, korsanlar onu, "Artık iyi kürek çekemez!" diye bir adada satmışlardı. Efendisi bir çiftçiydi. On yıl kuru ekmele onun yanında çalıştı.

Bir hikâyeden alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Olay hikâyesine örnek oluşturmaktadır.
- B) Betimleyici ve öyküleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
- C) Hâkim bakış açısından yararlanılmıştır.
- D) Yer ve zaman kavramlarına yer verilmiştir.
- E) Okur bir olayın içinde yaşatılmak istenmiştir.

- 7. • Bu hikâye türünde, kişi odaklıdır.
- Yer, zaman ve kişi betimlemelerine yer verilmez ya da betimlemeler çok kısadır.
- Merak uyandırıcı, entrikaya dayalı olaylar anlatılmaz.
- Hikâyenin kurgulanmasında klasik serim-düğüm-çözüm planlaması önemsenmez.
- Çözümleme paragraflarına genelde yer verilmez.

Bazı özellikleri verilen hikâye türü aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Maupassant tarzı
- B) Çehov tarzı
- C) Küçürek öykü
- D) Postmodern öykü
- E) Ben merkezli öykü

- 8. Bir zabıt arkadaşım ile oturuyorduk. Yanımızdaki masada iri, pala bıyıklı, kocaman kalpaklı bir babayiğit, çetin bir Çerkez şivesiyle karşısında sıralanmış irili ufaklı kalpaklılara bir şeyler anlatıyordu. Daha Kafkasya'dan yeni gelmiş sanılacaktı. – Demek yollar açıldı, dedim. Arkadaşım, – Hangi yollar? diye yüzüme baktı. – Hangi yollar olacak, Karadeniz yolu. – Nereden bildin? – Baksana şu hemşeriye... İşten mutlaka yeni gelmiş olacak. – Hangi hemşeriye? Sağımızdaki, yanağından kan damlayan iri Çerkez'i gösterdim. Arkadaşım bir kahkaha attı.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) I. kişili anlatıma yer verilmiştir.
- B) Kurmaca gerçeklikten yararlanılmıştır.
- C) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
- D) Diyalog tekniğine yer verilmiştir.
- E) Gözlemci bakış açısı kullanılmıştır.

Şiirde Konu, Tema, İçerik

1. Yaşamak şakaya gelmez,
Büyük bir ciddiyetle yaşayacaksın
Bir sincap gibi mesela,
Yani, yaşamının dışında ve ötesinde hiçbir şey
beklemeden,
Yani bütün işin gücün yaşamak olacak.
- Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi doğrudur?**
- A) Söyleyici, içinde bulunduğu zamandan şikâyetçi olduğunu ifade etmektedir.
B) Söyleyici, hitap ettiği kişilere yaşamın ne kadar anlamlı ve önemli olduğunu hatırlatmaktadır.
C) Söyleyici, hayata karamsar, bezgin ve üzgün bir bakış açısıyla bakmaktadır.
D) Söyleyici, insanların kendilerine, başkalarına ve dünyaya yabancılaştığını düşünmektedir.
E) Söyleyici, toplumsal değerlerin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.
2. Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar,
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.
İçimde tüten bir şey; hava, renk, eda, iklim;
O benim, zaman, mekân aşır geçmiş sevgilim.
Çiçeği altın yıldız, suyu telli pulludur;
Ay ve Güneş ezelden iki İstanbulludur.
Denizle toprak, yalnız onda ermiş visale,
Ve kavuşmuş rüyalar, onda, onda misale.
- Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?**
- A) Şairin İstanbul sevgisini yansıtmaktadır.
B) İstanbul güzellemesi niteliğindedir.
C) Şair İstanbulluları seçkin sıfatıyla tanımlamıştır.
D) Şair kendisini İstanbul ile özdeşleştirmiştir.
E) İstanbul'a mübalağalı meziyetler yakıştırılmıştır.
3. Derde düştüm dermanını aradım
Derdimin dermanı yâr imiş meğer
Yâri arar iken yârdan ıradım
Yârdan ayrı kalmak zor imiş meğer
- Bu dizelerin teması aşağıdakilerin hangisidir?**
- A) Aşk B) Mutluluk C) Kötümserlik
D) Sitem E) Sabır

4. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Üzgün ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi doğrudur?

- A) Eski görkemini kaybetmiş bahçelerin hayal kırıklığına değinilmiştir.
B) Geçmişte bırakılmış birine duyulan özlem ile hüznün dile getirilmiştir.
C) Gençlik yıllarının geçtiği yerlere dönüşün duyguları anlatılmıştır.
D) Kavuşulamayan bir sevgiliye sitem, dizelere dökülmüştür.
E) Unutulmak istenen bir aşkın acısı dile getirilmiştir.

5. Koyun verdi kuzu verdi süt verdi
Yemek verdi ekmek verdi et verdi
Kazma ile dövmeyince kıt verdi
Benim sadık yârim kara topraktr

Bu dördlükte şairin "Kazma ile dövmeyince kıt verdi" dizesi ile anlatmak istediği aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Toprağı işlemek elde edilecek verimi artırır.
B) İnsanın toprakla mücadelesi bitmez.
C) Çiftçilerin tek geçim kaynağı tarımdır.
D) Topraktan anlamayan kişiler çiftçilik yapmamalıdır.
E) Kuraklık gibi nedenler verimi düşürür.

6. Gözümde bir damla su deniz olup taşıyor
Çöllerde kalmış gibi yanıyor, yanıyorum
Bütün gemicilerin ruhu bende yaşıyor
Başımdaki gökleri bir deniz sanıyorum

Bu dizelerde öne çıkan duygu aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Yalnızlığın olumsuz etkileri
B) Sevgiliden ayrılmanın verdiği keder
C) Geleceğe yönelik umutsuz olma
D) Denize duyulan özlem
E) Ölüm acısı

7. Nâzım Hikmet, modern Türk şiirinde serbest nazımın öncülerindedir. İlk şiirlerinde hece ölçüsünü kullanmış, daha sonra serbest nazma yönelmiştir. Şiirlerinde toplumsal konuları, sorunları, sade bir dille ele almış; memleket, barış, özlem, ölüm, aşk temalarını işlemiştir. Bazı şiirlerinde manzum hikâye tekniğini kullanmıştır. Şiire farklı biçimsel özellikler getirmiştir. Uzun dizeleri kırarak içeriği yansıtmak yeni biçimsel arayışlara yönelmiştir. Şiir, tiyatro, roman, masal, fıkra, senaryo ve mektup türlerinde eserler vermiştir. Güneşi İçenlerin Türküsü, 835 Satır, Kuvayı Milliye, Memleketimden İnsan Manzaraları adlı şiir kitapları tanınmış eserlerindedir. Her şiir, oluştuğu dönemden izler taşır. Şair; yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini doğrudan veya dolaylı olarak şiire yansıtır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki dizelerden hangisinin tarihî bir gerçekliği yansıttığı söylenebilir?

- A) Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa
- B) Seni düşündükçe
Gül dikiyorum ellerimin değdiği yere
Atlara su veriyorum
Daha bir seviyorum dağları
- C) Beni içerine aldın ağ gibi,
Doldun gözlerime bir rüya gibi;
Ben de güneş gibi, yüce dağ gibi
İçinde kaybolsam yayla dumanı!
- D) Gök kubbe altında ne müthişti harp
Asra ateş düştü hey Çanakkale
Nuh tufanı yer gök çıldırmıştı garp
Yahya Çavuş coştı ey Çanakkale
Şehâdet müjdeli şey Çanakkale
- E) O gece ne kadar güzeldi mehtap
Gönülden fıskıran nağmeler gibi.
Ruhumu yıkayan bir seldi mehtap
En tatlı ilk ve son buseler gibi.

8. Dağıldı oyuncak atımın boncukları
Bütün çeşmeleri kurudu sokağımın
Kapladı göğün yüzünü
Kara bir örümceğin ağı

Bu dizelerde ağır basan duygu aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Karamsarlık
B) Yaşama sevinci
C) Kızgınlık
D) Hayal kırıklığı
E) Mutluluk

9. Uçun Kuşlar

Uçun kuşlar, uçun doğduğum yere;
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır.
Ormanlar koynunda bir serin dere,
Dikenler içinde sarı gül vardır.

Bu dizelerin teması aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Yalnızlık
B) Sitem
C) Özlem
D) Sevinç
E) Aşk

10. Güzelliğin on par'etmez

Şu bendeki aşk olmasa
Eğlenecek yer bulaman
Gönlümdeki köşk olmasa

Tabirin sığmaz kaleme
Derdin dermandır yareme
İsmin yayılmaz âleme
Âşıklarda meşk olmasa

Bu şiirde anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Sevgilinin, âşığına hiçbir zaman karşılık vermediği
B) Sevgilinin, âşığın bütün dertlerine derman olduğu
C) Sevgilinin ancak âşığın aşkı sayesinde değer kazandığı
D) Sevgilinin güzelliğinin eşsiz olduğu
E) Sevgilinin özelliklerinin bütün dünya tarafından bilindiği

11. Sana büyük caddelerin birinde rastlasam

Elimi uzatsam, tutsam götürsem
Gözlerine baksam gözlerine, konuşmasak
Anlasan
Elimi uzatsam, tutamasam
Olanca sevgimi yalnızlığımı
Düşünsem, hayır düşünmesem

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Şair duygularında kararsızlık içindedir.
B) Bireysel bir tema işlenmiştir.
C) Sözcükler gerçek anlamlarında kullanılmıştır.
D) Sevgiliye duyulan özlem ifade edilmiştir.
E) Mutsuz ve karamsar bir bakış açısı sergilenmiştir.

Şiirde Ahenk - I

1. I. Yollarına dikilen ısırganlar kinlidir
Yuvanda bıraktığın sevdiğin temkinlidir
II. Kaçı kaçta böldümse yaşarken böldüm
Ki ben tüm rüyaları uyanıkken gördüm
III. Çamlıbel sanki şehir, zabıta yok, rabıta yok
Aksa kan sel gibi, dindirecek vasıta yok
IV. Zurnalar şehir ahalisini takmış peşine
Yedisinden tutarak da dayanın yetmişine
V. Gözlerin gönlümde açar nergisler
Mor akasyalarla ürperen seher

Bu dizelerin hangisinde sadece redif kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Su içtim kana kana,
Sular akar yana yana,
Yüzün bir gün görmedim,
Bilmem gidem ne yana.

Bu dörtlüğün uyak şeması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşma tipi uyak şeması
B) Çapraz uyak şeması
C) Sarmal uyak şeması
D) Örüşük uyak şeması
E) Mâni tipi uyak şeması

3. Neden liman deyince
Hatırıma direkler gelir
Ve açık deniz deyince yelken?
Mart deyince kedi,
Hak deyince işçi
Ve neden ihtiyar değirmenci

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Düz uyak şeması kullanılmıştır.
B) Zengin uyak örneklenmiştir.
C) Serbest ölçü kullanılmıştır.
D) Redife yer verilmiştir.
E) Hece ölçüsü ile yazılmıştır.

4. Sev seni seveni hâk ile yeksân ise
Sevme seni sevmeyeni Mısır'a sultân ise

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tam uyak
B) Aliterasyon
C) Sözcük hâlinde redif
D) Asonans
E) Düz uyak şeması

5. I. Elâ gözlerine kurban olduğum
Yüzüne bakmaya doyamadım ben
İbret için gelmiş derler cihâna
Noktadır benlerin sayamadım ben
II. Elif kaşlarını çatar,
Gamzesi sineme batar.
Ak elleri kalem tutar,
Yazar Elif, Elif deyi...

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerin ortak özelliği olabilir?

- A) Çapraz uyak şemasının kullanılması
B) 11'li hece ölçüsünün kullanılması
C) Zengin uyağın kullanılması
D) Ek redifin kullanılması
E) Tam uyağın kullanılması

6. Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zengin uyak kullanılmıştır.
B) Ek redife yer verilmiştir.
C) Cinaslı uyağın kullanılmıştır.
D) Tekrar yapılarak ahenk pekiştirilmiştir.
E) Çapraz uyak şemasıyla yazılmıştır.

7. Mende Mecnûn'dan füzûn âşıklık istidadı var
Âşık-ı sâdik menem Mecnûn'un ancak adı var

Bu dizelerin uyak çeşidiyle aşağıdakilerden hangisininki aynıdır?

- A) Aşkın sihirli şarkısı yüzlerce dildedir.
İspanya neşesiyle bu akşam bu zildedir.
B) Şu kopan fırtına Türk ordusudur ya Rabbi,
Senin uğruna ölen ordu budur ya Rabbi,
C) Birden kapandı birbiri ardınca perdeler
Kandilli, Göksu, Kanlıca, İstinye neredeler?
D) Yazdan kalan ne varsa olurken haşır neşir.
Günler hazinleşir, geceler uhrevileşir;
E) O muğbeçeyle tanıştımdı Lâle Devri'nde,
Fütâdegânına son bir piyâle devrinde.

8. Biliyorum gölgede senin uyuduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin

Bu dizelerle;

- I. yumulmuş kirpiklerin,
II. yüzünde bir tebessüm,
III. bu ağır öğle sonu,
IV. hazların âleminde

parçaları kullanılarak "sarmal uyak" düzeni oluşturulmak istense son iki dizenin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I – IV / III – II B) II – III / IV – I
C) III – I / IV – II D) III – IV / II – I
E) IV – I / II – III

9. I. Bir eşek var idi zaif ü nîzar
Yük elinden katı şikeste vü zâr
II. Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kısuda idi
III. Ol çeker idi yükler ağır
Ki teninde tû komamıştı yağır
IV. Dudağı sarkmış u düşmüş enek
Yorulur arkasına konsa sinek
V. Aldı palanı vü saldı ota
Otlayarak biraz yürüdü öte

Numaralanmış dizelerin hangisinde redif kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ecel büke belimizi
Söyletmeye dilimizi
Hasta iken hâlimizi
Soranlara selam olsun

Bu dizeler;

- I. yarım uyak,
II. tekrar,
III. ek hâlinde redif,
IV. düz uyak şeması,
V. tunç uyak

ifadelerinden hangileriyle ilişkilendirilemez?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) II ve V E) IV ve V

11. Ümidim yılların seline düştü
Saçının en titrek teline düştü
Kuru yaprak gibi eline düştü
İstersen rüzgâra saliver gitsin

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerde ahengi sağlayan unsurlardan biri olamaz?

- A) Ölçü B) Asonans C) Redif
D) Kafiye E) İmge

12. Tâbirin sığmaz kaleme
Derdin dermandır yâreme
İsmin yayılmaz âleme
Âşıklarda meşk olmasa

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
C) Yarım uyağa yer verilmiştir.
D) Çapraz uyak şemasıyla oluşturulmuştur.
E) Sözcük tekrarlarıyla ahenk sağlanmıştır.

Şiirde Ahenk - II

1. Vara vara vardım ol kara taş
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebeup ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.
B) Ek biçiminde redif vardır.
C) Düz uyak örgüsü kullanılmıştır.
D) Zengin uyak bulunmaktadır.
E) Lirik şiire örnektir.

2. Aşağıdakilerin hangisi şiirin ahenk unsurlarından biri değildir?

- A) Uyak B) Redif C) Uyak örgüsü
D) Tema E) Ölçü

3. Yara sızlar yara sızlar
Ok değmiş yara sızlar
Yaralının hâlimden
Ne anlar yarasızlar

Bu dördlükteki ahenk unsurlarıyla ilgili,

- I. Sarmal uyak düzeniyle oluşmuştur.
II. Cinaslı uyaktan yararlanılmıştır.
III. Nazım biçimi, mânidir.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

4. I. Bir vakte erdi bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Deva belli değil dert belli değil
- II. Gönül gurbet ele çıkma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

Aşağıdakilerin hangisi numaralanmış dizelerin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Hece sayılarının aynı olması
B) Düz uyak biçimiyle oluşturulması
C) Redife yer verilmesi
D) Zengin uyak kullanılması
E) Sözcük tekrarıyla ahenk sağlanması

5. Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz

Bu dizelerle;

- I. türküler tuttururken
II. arkadaş biz bu yolda
III. ayrılıyor yolumuz
IV. sana uğurlar olsun

parçaları kullanılarak "çapraz uyak" düzeni oluşturulmak istense son iki dizenin sıralanışı aşağıdakilerin hangisi olur?

- A) II-I / IV-III B) II-III / I-IV
C) I-III / II-IV D) IV-III / I-II
E) III-IV / I-II

6. I. İnsanlar, ne sonuncu ne ilki
Çoluğu, çocuğu, erkeği, dişisi
- II. Tuna Nehri akmam diyor
Etrafımı yıkmam diyor
- III. Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar
- IV. Acebe kalur u tefekkür ider
Kendü ahvâlini tasavvur ider
- V. Hâr-ı miskin ider iken seyrân
Kaldı görüp sığırları hayrân

Numaralanmış dizelerin hangisinde zengin uyak kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Tabirin sığmaz kaleme
Derdin dermandır yareme
İsmin yayılmaz âleme
Âşıklarda meşk olmasa

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
C) Yarım uyağa yer verilmiştir.
D) Sarmal uyak şemasıyla oluşturulmuştur.
E) "y" sesiyle aliterasyon yapılmıştır.

8. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde tunç uyak kullanılmıştır?**

- A) Zeynep bu güzellik var mı soyunda / Elvan
elvan güller biter bağında
- B) Tara zülflerin bir yana bırak / Zeynep'e gide-
mem yollar pek ırak
- C) Söğüdün yaprağı narindir narin / İçerim yanı-
yorum dışarım serin
- D) Kangal'dan aşağı Mamış'ın köyü / Derindir
kuyusu serindir suyu
- E) Zeynep'in alı var malı neylersin / Al yanak
üstünde şalı neylersin

9. **Aşağıda verilen beyitlerdeki ahenk unsurlarıyla ilgili parantez içlerinde verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Gül gibi gülşene kılsan n'ola arz-ı dîdâr
Hayli dökildi saçıldı yoluna fasl-ı bahâr
(**zengin uyak – aruz ölçüsü**)
- B) Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara su
Kim bu denli dutuşan odlara kılmaz çare su
(**sözcük hâlinde redif - aruz ölçüsü**)
- C) Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk-u selâmet-
ten
Çekildik izzet ü ikbal ile bâb-ı Hükûmetten
(**Ek hâlinde redif - aruz ölçüsü**)
- D) Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmet-
ten
Mürüvvet-mend olan mazluma el çekmez
iânetten
(**Zengin uyak - aruz ölçüsü**)
- E) Dil-i mecruha şifâ-bahş ruhu la lündür
Gül-be-şekkerle bulur kuvveti tab'-ı bîmâr
(**yarım uyak - aruz ölçüsü**)

10. Belki rüyalarında bu taze açmış güller
Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde
Bitmeyen aşk türküsü kumruların sesinde
Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Sarmal uyak şeması kullanılmıştır.
B) 1. ve 4. dizelerde tam uyak vardır.
C) 7 + 7 durakla oluşturulmuştur.
D) Ek biçiminde redife yer verilmiştir.
E) 2. ve 3. dizelerde yarım uyak vardır.

Edebî Sanatlar - I

1. Kışın baharı neşeyle karşıladığı o güzel bahçeden Sen sevinesin diye kardelen çiçekleri açtı birden

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangilerine yer verilmiştir?

- A) Tevriye - irsalimesel
B) Tariz - istiare
C) Teşbih - tecahülürif
D) Teşhis - hüsnütalil
E) Tezat - kinaye

2. Eski edebiyatımızda şairler, şiirlerini yazdıklarında padişahın huzuruna çıkıp divanda sunarlarmış. Bir gün, bir şair şiirini divanda sunmak üzere padişahın huzuruna çıkmış. Şiirini büyük bir coşkuyla okumuş. Padişah, şiiri çok beğenmiş ve şairi ödüllendirmek istemiş. Bir kese dolusu altını şaire uzatmış. Şair uzanıp keseyi almak üzereyken kese yere düşüvermiş.

Padişah şaire sormuş:

— Niçin yere eğildin?

Şair şu dizelerle cevap vermiş:

— Haşmetli padişahım,

Yok bir günahım

Sizin güzel eteğinizi öpmek

Benim tek amacım

Bu parçada şairin padişaha verdiği cevap, aşağıdaki söz sanatlarından hangisine örnek oluşturur?

- A) Hüsnütalil B) Tevriye C) İrsalimesel
D) İstiare E) Tecahülürif

3. I. Ertesi gün başladı gün doğmadan yolculuk,
II. Soğuk bir mart sabahı... Buz tutuyor her suluk.
III. Ufku tutuşturmadan fecrin ilk alevleri
IV. Arkamızda kalıyor şehrin kenar evleri.
V. Bulutların ardında gün, yanmadan sönüyor.

Numaralanmış dizelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde bir sözcük benzetme amacı güdülmeden başka bir sözcüğün yerine kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Tecahülürif sanatında şair, herkesçe bilinen bir gerçeği bilmiyormuş gibi aktarır. Şiirde bir anlam inceliği oluşturmak için başvurulan bu sanatta hayret, övme, yüceltme, yerme gibi nedenlerden biriyle mutlaka bir nükte yapılması gerekir. Tecahülürif ne hiç bilmemek ne de bildiğini tamamen gizlemektir. Özellikle bildiğini dolaylı yollardan anlatmaktır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisinde tecahülürif sanatı yapılmamıştır?

- A) Bu eller miydi masallar arasından
Rüyalara uzattığım bu eller miydi
B) Gökyüzünün başka rengi de varmış
Geç fark ettim taşın sert olduğunu
C) Her hangisine baksam âsâr-ı beytime kendim
Şâir mi neyim? Cazibe var nigehimde
D) Lale Devri çocuklarıyız biz, zamanımız geçmiş.
Aşk şarabından kim bilir en son, hangi şanslı içmiş?
E) Yılın ilk karı yağdı, iyice kısaldı günler
Ölülerimiz üşür mü ki?

5. I. Dolu rüzgarla çıkıp ufka giden yelkenli
Gidişin seçtiğin akşam saatinden belli (**Mecazımürsel**)
II. Ah o mesiyelerde hatıralar ağlarken
Gel, şu geçen yılları beraber düşünelim (**Teşhis**)
III. Ateşten kızaran bir gül arar da
Gezer bağdan bağa çoban çeşmesi (**Tevriye**)
IV. Seyretti havâ üzre denir taht-ı Süleyman
Ol saltanatın yeller eser şimdi yerinde (**Tel-mih**)
V. Kadrini bilmeyenler alır eline
Onun için eğri biter menekşe (**Hüsnütalil**)

Numaralanmış dizelerin hangisinde ayraç içinde verilen söz sanatı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

